

Algunes reflexions sobre garanties dels obligats tributaris i bona pràctica administrativa

Són diverses les queixes que ha rebut el Síndic durant l'any 2011 en què les persones posen de manifest que consideren que l'Administració tributària, amb la seva actuació, lesiona els seus drets com a contribuents.

Una queixa freqüent a la institució és no haver rebut la liquidació tributària i, en canvi, haver rebut directament la notificació de la provisió de constrenyiment per l'impagament d'un deute tributari amb els interessos i els recàrrecs corresponents. En aquests supòsits, el Síndic recorda que en els casos de tributs periòdics, com ara l'impost sobre béns immobles o bé l'impost sobre vehicles de tracció mecànica, no hi ha l'obligació legal de l'Administració de notificar individualment els rebuts successius, una vegada notificada l'alta en el padró i sempre que no hi hagi un canvi substancial dels elements essencials del tribut.

Cal informar amb temps el contribuent quan hi ha alguna incidència en el pagament d'un rebut domiciliat

Així doncs, en les queixes rebudes en què s'exposa que no s'ha fet efectiu el pagament del tribut dins el termini voluntari per no haver rebut l'avís de pagament, el Síndic assenyala que no aprecia una actuació irregular de l'Administració d'acord amb el que s'ha apuntat al paràgraf precedent, però entén que cal que l'Administració adopti mesures per oferir als contribuents facilitats perquè puguin complir les seves obligacions fiscals.

D'aquesta manera, el Síndic considera que, d'una banda, cal articular les mesures oportunes perquè els enviaments dels avisos de pagament arribin als seus destinataris abans de l'inici del període voluntari i, de l'altra, que s'informi el contribuent quan es detecti alguna incidència en l'efectivitat del pagament del rebut en els casos en què s'hagi ordenat la domiciliació bancària, amb la finalitat de facilitar a les persones el pagament dels tributs i garantir el seu dret a una bona administració.

Val a dir que el Síndic valora positivament que l'Organisme de Gestió Tributària de la Diputació de Barcelona disposi d'un sistema d'alertes que ofereix com a servei gratuït, del qual els contribuents poden gaudir si tenen domiciliats els rebuts. En aquest sentit, el Síndic ha tingut coneixement que amb aquest servei es rep un correu electrònic i/o un missatge SMS uns quants dies abans que es faci el càrrec del rebut en el compte bancari en què s'informa del detall del càrrec. Així mateix, segons la informació que ha rebut el Síndic, aquesta plataforma permet enviar alertes d'altres rebuts que no estiguin domiciliats si encara estan pendents de pagament pocs dies abans que finalitzi el període de pagament voluntari.

El Síndic és conscient que és facultat de l'Administració decidir sobre els mitjans que ofereix al ciutadà per facilitar el pagament dels tributs, però considera que l'ús de les noves tecnologies representa un bon mitjà, a fi d'informar i assistir els obligats tributaris quant a les seves obligacions fiscals.

D'altra banda, en alguns casos el Síndic ha observat que l'Administració no ha notificat a la persona interessada l'alta en el padró del tribut corresponent, o bé no ha notificat la liquidació a l'obligat tributari quan s'ha produït una modificació d'elements essencials del tribut, com ara una modificació del període voluntari de pagament. En aquests supòsits, el Síndic entén que sí que cal notificar la liquidació individualment i no és suficient la notificació col·lectiva. Per això, el Síndic ha suggerit a l'Administració que en els casos en què s'hagi notificat una provisió de constrenyiment sense la preceptiva notificació individual de la liquidació es duguin a terme les actuacions corresponents per retrotreure el procediment i, si escau, es procedeixi a la devolució dels ingressos indeguts.

Si l'Administració tributària triga massa a comprovar dades pot causar greuges econòmics a l'interessat

Així mateix, en diverses queixes el Síndic ha recordat que les liquidacions tributàries han de ser notificades de conformitat amb l'article 102 de la Llei 58/2003, de 17 de desembre, general tributària, en les quals s'han de fer constar els mitjans

d'impugnació, l'òrgan davant de qui s'hagin de presentar i el termini per interposar-los. En aquest sentit, el Síndic també ha fet avinent a les administracions que la notificació és un requisit de validesa i eficàcia de les liquidacions tributàries.

Un altre grup de queixes rebudes són les que posen de manifest que tres o gairebé quatre anys després d'haver autoliquidat l'impost de transmissions patrimonials i actes jurídics documentats o l'impost de successions i donacions el contribuent ha rebut una notificació de l'Administració perquè considera que les dades declarades no són correctes.

No es posa en dubte la facultat de l'Administració tributària de comprovar i investigar els fets, actes, elements, valors i altres circumstàncies determinants de l'obligació tributària per verificar el correcte compliment de les normes aplicables. Tampoc no és motiu de controvèrsia que l'Administració disposa d'un termini de prescripció de quatre anys per determinar o exigir el deute tributari. Tanmateix, el Síndic no pot considerar una pràc-

tica de bona administració la demora, sense causa justificada, en l'inici dels procediments tributaris en exercici de la facultat de comprovació esmentada.

El Síndic recorda que les liquidacions emeses en el decurs dels procediments tributaris comporten l'obligació accessòria del pagament d'interessos de demora des de la data de meritament del tribut fins a l'emissió de la liquidació. Per tant, la dilació desproporcionada en la comprovació dels fets, quan l'Administració tributària ja disposa de les dades o els elements determinants d'un fet imposable amb efectes tributaris, comporta una afectació dels drets dels subjectes passius a causa del pagament dels interessos de demora corresponents.

En aquest sentit, el Síndic recorda que la bona administració ha d'actuar d'acord amb els principis d'eficàcia i de celeritat per assegurar el respecte dels drets i les garanties dels obligats tributaris, i en garantia de la confiança legítima dels ciutadans envers els poders públics.

Queixa 03553/2010

Una persona va plantejar una queixa per una liquidació complementària que li havia notificat l'Agència Tributària de Catalunya, que considerava improcedent l'exempció al·legada per la persona interessada sobre la novació del crèdit hipotecari. L'Administració li va notificar la proposta de liquidació a la persona interessada dos dies abans que finalitzés el termini de prescripció. El Síndic considera que l'actuació de l'Administració és ajustada al dret. No obstant això, entén que hi ha una demora injustificada en iniciar el procediment de comprovació tributària, per la qual cosa va traslladar a l'Agència Tributària de Catalunya un seguit de consideracions amb relació a la bona administració.

Queixa 01907/2011

Una persona va exposar la seva disconformitat amb el fet d'haver rebut un avís de pagament de l'Organisme de Gestió Tributària de la Diputació de Barcelona de l'impost sobre vehicles de tracció mecànica pocs dies abans que finalitzés el termini voluntari de pagament de l'impost i demanava que pogués pagar aquell impost sense que se li apliqués cap recàrrec. El Síndic va considerar que l'actuació de l'Administració era ajustada al dret i va informar la persona interessada que no hi ha l'obligació legal de notificar l'avís de pagament quan es tracta d'un tribut periòdic. Tot i així, va suggerir a l'Administració que s'adoptessin les mesures oportunes perquè els contribuents rebessin els avis de pagament abans de l'inici del període voluntari per facilitar el compliment de les obligacions fiscals.